

Trump Etkisi

Max Tegmark'ın "Our Mathematical Universe" adlı kitabı; Platon'un, sonsuz matematiksel formlar fikrinin, çoklu evrenler kavramıyla nasıl bağdaştırılabileceği sorusuna cevap verir. Düşündürücü ve farklı bir anlatımla yazılmış, bu kitap; bilimin ve bilimsel yöntemin geleceği, insan bilgisinin sınırları ve çoklu evrenle ilgili çeşitli fikirlerin; bilimsel, felsefi ve ahlaki anlamları hakkında yeni sorular oluşmasına sebep oluyor.

Platon'un Formlar Teorisi, bir şeyi görünüşte kaotik ve çoklu evren teorilerine sığdırmayı başarıyor. Platon'un, formlar fikrine dair bazı şeyleri hatırlayabilirsiniz. Bu, temelleri itibarıyla şuna indirgenir: Platon, bizim sözde gerçek dünyamızın da içinde yer aldığı mükemmel, ebediyen var olan fikirlerden oluşan bir dünya olduğunu düşünüyordu. Bizim yaşadığımız dünya ise sadece bir gölgesiydi bunun.

Tegmark'ın Matematiksel Evren Hipotezi (MUH) ile özü, sadece matematiksel yapıların bağımsız bir kimliğe sahip olması veya doğanın matematikte yazılmış bir kitap olması değil, doğanın matematiksel bir yapı olması ve tıpkı tüm matematiksel yapıların bizim onları keşfedip keşfetmememizden bağımsız olarak var olmasıdır. Mantıksal olarak tutarlı olan tüm evrenler, yapılarını keşfetmiş olsak da olmasak da mevcuttur. Bu, modern Platoncu bir yaklaşımdır.

Platon ile modern Platoncular arasındaki büyük uçurum ise antik filozofun; doğal dünyanın düşünce matematiğinin, saflığının kusurlu bir kopyası olduğunu düşünmesidir. Bunu, doğanın hesaplanabilir düzenliliklerinde bizzat Tanrı'nın elini gören Newton'la karşılaştırın. Modernler için ise matematiksel yapılar ile doğal yapılar neredeyse bir ve aynı hale geldi.

Piyasalarda da Platon ve modern Platoncular vardır ve ilki bizce daha geçerli bir düşünme biçimidir.

Hafta sonu Trump'a yönelik suikast girişimi, piyasalar açısından tüm trendleri değiştiren dışsal bir şok mu? Bizce değil ama bu durumun, piyasa yansımaları olmayacak demek değil.

Piyasalar, suikast girişiminden önce de Trump'ın başkanlığına daha çok olasılık veriyordu ve olayın ardından, bu olasılık daha da yükseldi. Piyasalar, Trump'ın kazanma şansının artması ve kazanması durumunda, nasıl fiyatlamlara girebilir sorusunun cevabının fragmanını, Pazartesi günü gördü.

Piyasalarda, daha dik bir bono verim eğrisi vardı çünkü Trump'ın, daha fazla bütçe açığı yaratması bunun da enflasyon ve uzun vadeli faizleri yükseltmesi beklenebilir. Pazartesi günü, 2 yıllık ve 10 yıllıklar arasındaki fark da 4,1 baz puan artışla eksi 23,0 baz puana geldi ve Ocak ayından bu yana en az "inverted" yani "terse dönüş" oldu.

Piyasalarda Pazartesi günü, Trump'ın politikalarından faydalanabilecek hisse senetlerine doğru, açık bir dönüş görüldü ve küçük ölçekli hisselerden oluşan Russell 2000 endeksi yüzde 1,80 yükseldi.

Trump'ın kendi medya şirketi Trump Media & Technology Group'un hisseleri, yüzde 31 oranında artış gösterdi. Trump'ın kripto yanlısı bir aday olarak görülmesiyle Bitcoin 63.469 dolara yükseldi ve Coinbase, Mart ayından bu yana en iyi performansını sergiledi. Bu arada, S&P500'de en iyi performans gösteren sektörlerin başında enerji gelirken, finans sektörü onu izledi.

Trump'ın başkanlığının genel olarak; daha ağır sanayiye, petrol şirketlerine, lokal şirketlere ve savunma sanayi şirketlerine yaraması beklenebilir. Pek çok varlık da Trump'ın başkanlığı ihtimalinden olumsuz etkilendi. Örneğin; bazı güneş enerjisi firmaları, Demokrat bir yönetim altında daha iyi durumda olacakları görüşünden dolayı, değer kaybetti. Küresel ölçekte, Meksika varlıklarında önemli olumsuz performans vardı. Meksika pesosu, ABD doları karşısında yüzde 1 düşüşle, en kötü performans gösteren varlıklardan biri oldu. Ayrıca Meksika'nın hisse senedi borsası da benzer bir düşüş gösterdi.

Avrupa'da borsalar, örneğin STOXX 600 devlet tahvillerindeki faizlerin yükselişiyle birlikte geriledi. Çin'in beklenenden zayıf gelen GSYİH verileri de moralleri biraz bozdu.

Yurt içi ekonomi tarafında TCMB verilerine göre cari işlemler hesabı, 2024 yılı Mayıs ayında 1,24 milyar dolar açık verdi. Bloomberg'de yer alan ortalama piyasa beklentisi 1,5 milyar dolar açtı. Böylelikle on iki aylık cari işlemler açığı, Nisan ayındaki 31,7 milyar dolardan 2024 Mayıs ayında 25,2 milyar dolara geriledi. Nisan ayında 72,4 milyar olan on iki aylık dış ticaret açığı ise 2024 Mayıs ayında 66,1 milyar dolara gerilemiş oldu.

Cari açıkta geçen yıla göre görülen iyileşmede, dış ticaret açığındaki azalma ve turizm gelirlerindeki artış etkiliydi. Mayıs ayına baktığımızda, hizmetler dengesi kaynaklı net girişler, 4,7 milyar dolar fazla verdi. Dış ticaret açığı ise 4,2 milyar dolar olarak gerçekleşti. Bu doğrultuda Mayıs ayında, altın hariç cari işlemler hesabı 220 milyon dolar açık, enerji hariç cari işlemler hesabı ise 2,2 milyar dolar fazla verirken, altın ve enerji hariç, cari işlemler hesabının 3,3 milyar dolar fazla verdiğini görüyoruz.

Finansman tarafına baktığımızda, Mayıs ayında doğrudan yatırımlarda 361 milyon dolar net giriş, portföy yatırımlarında ise 5,6 milyar dolar net giriş olduğu görülüyor. Detaylara baktığımızda; yabancı yatırımcılar hisse senedi piyasasında 529 milyon dolar net satış, devlet iç borçlanma senetlerinde ise 6 milyar dolar civarında net alış yaptı. Ayrıca Mayıs ayında, yurt dışındaki tahvil ihraçlarıyla ilgili olarak bankalar 452 milyon dolar, diğer sektörler ise 270 milyon dolar net borçlanma gerçekleştirdi. Diğer yatırımlar tarafında, yurt içi bankaların yurt dışı mevduat varlıkları 4,3 milyar dolar azalırken, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatları ise 739 milyon dolar artış gösterdi. Ayrıca yurt dışından sağlanan kredilerle ilgili olarak, bankalar ve diğer sektörler sırasıyla 3,4 milyar dolar ve 356 milyon dolar net kredi kullanırken Genel Hükümet 26 milyon dolar net geri ödeme gerçekleştirdi.

Kısacası finans hesabı, Mayıs ayında 14,4 milyar dolar giriş kaydetti. Yine Mayıs ayı içerisinde, 4,5 milyar dolar kaynağı belli olmayan sermaye girişi gerçekleşti. Böylelikle TCMB rezervleri, Mayıs ayında 17,6 milyar dolar artış gösterdi.

ÇEKİNCE:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Söz konusu rapor belli bir kişiye veya mali durumları, risk ve getiri tercihleri benzer nitelikteki bir gruba yönelik olarak hazırlanmamıştır. Belirli bir getirinin sağlanacağına dair herhangi bir vaat veya taahhütte bulunulmamaktadır. Tüm yorum ve tavsiyeler öngörü, tahmin ve fiyat hedeflerinden oluşmaktadır. Zaman içinde piyasa koşullarında meydana gelen değişiklikler nedeniyle söz konusu yorum ve tavsiyelerde değişikliğe gidilebilir. Size uygun olan yatırım araçlarının ve işlemlerin kapsam ve içeriği uygunluk testi neticesinde belirlenir. Uygunluk testi, yatırım kuruluşu tarafından pazarlanan ya da müşteri tarafından talep edilen ürün ya da hizmetin müşteriye uygun olup olmadığının değerlendirilmesi amacıyla, müşterilerin söz konusu ürün veya hizmetin taşıdığı riskleri anlayabilecek bilgi ve tecrübeye sahip olup olmadıklarının tespit edilmesidir. Bu raporda yer alan her türlü bilgi, yorum ve tavsiye uygunluk testi ile tespit edilecek risk grubunuz ve getiri beklentiniz ile uyumlu olmayabilir. Bu nedenle, uygunluk testi neticesinde risk grubunuz tespit edilmeden sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi amaç, bilgi ve tecrübenize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan bilgi ve veriler, araştırma grubumuz tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan derlenmiş olup, doğrulukları ayrıca araştırılmamıştır. Bu nedenle, bu bilgilerin tam veya doğru olmaması nedeniyle doğabilecek zararlardan Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ve çalışanları sorumlu değildir. Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından farklı bölümlerde istihdam edilen kişilerin veya Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin ortaklarının ve iştiraklerinin bu raporda yer alan tavsiyelerle veya görüşlerle hemfikir olmaması mümkündür. Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ile piyasanın işleyişinden kaynaklanan makul nedenlerden dolayı, Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. ortakları, çalışanları, yöneticileri ve bunlarla doğrudan ve dolaylı olarak ilişkileri bulunan istihdam ilişkisi doğuracak bir sözleşme çerçevesinde veya herhangi bir sözleşme olmaksızın çalışan ve tavsiyenin hazırlanmasına katılan tüm gerçek veya tüzel kişiler ile müşterileri arasında önlemeyen çıkar çatışması ve objektifliği etkilemesi muhtemel nitelikte ilişkiler doğabilir. Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş., ortakları veya iştirakleri, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirildikleri yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile yan hizmetlerini, bu raporda bahsi geçen şirketlere, muhtelif zamanlarda, sunmayı teklif edebilir veya sunabilir. Muhtelif zamanlarda, Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin, ortaklarını, iştiraklerinin ve işbu kapsamdaki yöneticilerinin, yetkililerinin, çalışanlarının veya temsilcilerinin, doğrudan veya dolaylı olarak, raporda bahsi geçen işlemler, menkul kıymetler veya emtialar üzerinde pozisyonları bulunabilir veya farklı nedenlerle ilgi ve ilişkileri bulunabilir. Söz konusu çıkar çatışması durumlarında Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş., internet sitesinde yer alan Çıkar Çatışması Politikası uyarınca hareket eder. Bu rapor, sadece gönderildiği kişilerin kullanımı içindir. Bu raporun tümü veya bir kısmı Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin yazılı izni olmadan çoğaltılamaz, yayımlanamaz veya üçüncü kişilere gösterilemez, ticari amaçla kullanılamaz.